

Beslut om bildande av Stortjärnbergets naturreservat i Vindelns kommun

(3 bilagor)

Beslut

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808) att det område som redovisas på bifogad karta, bilaga 1, ska vara naturreservat.

För att uppnå och tillgodose syftet med naturreservatet beslutar länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken samt 22 § första stycket förordningen (1998:1252) om områdesskydd att nedan angivna föreskrifter ska gälla för naturreservatet.

Med stöd av 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd fastställer Länsstyrelsen bifogad skötselplan, bilaga 2.

Beslutet riktar sig till var och en, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda mark- och vattenområden berörs inom reservatsområdet. Beslutet riktar sig även till allmänheten.

Länsstyrelsen beslutar att detta beslut ska kungöras.

Administrativa uppgifter

Namn	Stortjärnberget
Dossiënummer	2402374
NVR-id	2047420
Kommun	Vindelns kommun
Län	Västerbotten
Lägesbeskrivning	3 km SO Kussjö
Ekokarta	21J 6f
Mittkoordinat	715612, 7133026 (SWEREF99 TM)
Naturgeografisk region	30a: Norrlands vågiga bergkullterräng med mellanboreala skogsområden
Gräns för reservatet	Se bifogad beslutskarta, bilaga 1
Markägarkategori	Enskild
Fastigheter	Kussjö 7:1
Förvaltare	Länsstyrelsen
Totalareal	13 ha
Landareal	13 ha
Areal produktiv skog	10 ha

Syftet med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att vårda och bevara områdets värdefulla naturmiljöer i form av brandpräglade barrnaturskogar och gransumpskogar med orörd karaktär. Syftet är också att bevara biologisk mångfald knuten till dessa miljöer. Inom ramen för bevarandet av naturmiljöer ska reservatet även tillgodose behovet av områden för friluftslivet.

Syftet ska främst uppnås dels genom att naturmiljöerna får utvecklas fritt genom intern dynamik. Vid behov kan naturvårdsbränning eller olika brandefterliknande åtgärder, t.ex. katning och ringbarkning, genomföras i den brandpräglade skogen. Åtgärder vidtas för att underlätta för allmänhetens friluftsliv.

Skälen för beslutet

Stortjärnberget naturreservat utgör ett litet men representativt utsnitt av det boreala och brandpräglade landskap med naturskogar som tidigare täckte Norrlands inland. Området utgörs till stor del av nyckelbiotoper och det finns gott om naturskogsstrukturer såsom död ved och gamla träd. Delar av skogen är tydligt brandpräglad, med flera brandljud i både tallar och björkar. Det finns även inslag av gransumpskog med mycket gamla träd. I området har påträffats flera rödlistade arter som är beroende av naturskogsmiljöer och har därför mycket små möjligheter att fortleva i ett brukat skogslandskap. De höga naturvärden som dokumenterats i reservatsområdet kräver ett omfattande och långsiktigt skydd för att kunna bevaras och utvecklas.

Reservatsföreskrifter

För att uppnå syftet med reservatet gäller följande föreskrifter.

A. Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § andra stycket miljöbalken om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden.

Det är förbjudet att:

1. uppföra byggnad eller annan anläggning som till exempel mast eller vindkraftverk,
2. bygga om eller ändra befintlig byggnads eller anläggnings konstruktion, funktion eller användningssätt,
3. anlägga väg, parkeringsplats, stig, spång eller stängsel,
4. dra fram ledning eller rör,

5. bedriva täkt eller annan verksamhet som förändrar marktopografi eller dräneringsförhållanden som till exempel att gräva, plöja, spränga, borra, schakta, dika, rensa eller utfylla,
6. tippa, dumpa eller anordna upplag,
7. utföra skogsbruksåtgärder som till exempel att avverka samt att flytta, ta bort eller på annat sätt skada levande eller döda träd eller buskar, såväl stående som liggande,
8. införa för området främmande arter,
9. framföra motordrivet fordon i terrängen med undantag för snöskoterkörning vintertid på snötäckt, väl tjälad mark eller på is,
10. släppa ut eller sprida gifter, vådliga ämnen, kemiska eller biologiska bekämpningsmedel, jordförbättringsmedel, kalk eller växtnäringsämnen.

B. Föreskrifter enligt 7 kap. 6 § miljöbalken om vad fastighetsägare och innehavare av särskild rätt till fastighet förpliktigas att tåla.

Markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktigas att tåla att följande anordningar uppförs och åtgärder vidtas för att tillgodose syftet med reservatet, där inget annat anges avses hela reservatet:

1. utmärkning av reservatets gränser enligt Naturvårdsverkets riktlinjer,
2. uppsättning och underhåll av informationstavlor,
3. naturvårdsbränning eller brandefterliknande åtgärder (enligt bilaga 1),
4. borttagning av främmande arter,
5. undersökning och dokumentation av områdets djur- och växtarter samt mark- och vattenförhållanden.

C. Föreskrifter enligt 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas, samt om ordningen i övrigt, inom naturreservatet.

Det är förbjudet att:

1. göra åverkan på berg eller mark, till exempel genom att måla, borra, rista, hacka, gräva eller omlagra,
2. fälla, flytta, ta bort eller på annat sätt skada levande eller döda träd eller buskar, såväl stående som liggande,
3. störa djurlivet, till exempel genom att klättra i boträd eller medvetet uppehålla sig nära rovfågelbo, lya eller gryt,

4. framföra motordrivet fordon i terrängen med undantag för snöskoterkörning vintertid på snötäckt, väl tjälad mark.

Undantag från föreskrifterna

Föreskrifterna ska inte utgöra hinder för

- a) förvaltaren av naturreservatet, eller den som förvaltaren uppdrar åt, att vidta de åtgärder som behövs för att tillgodose syftet med naturreservatet och som anges i föreskrifter med stöd av 7 kap. 6 § miljöbalken i detta beslut,
- b) renskötsel i enlighet med rennäringslagen (1971:437) eller framförande av motordrivet fordon vid renskötsel i enlighet med gällande terrängkörningslagstiftning,
- c) jakträttsinnehavare att uppföra och underhålla jaktorn, att kvista och röja befintliga siktgator vid jaktpass, att transportera ut fällt högvilt med motorfordon, samt att med Länsstyrelsens tillstånd röja nya siktgator.

Ärendets beredning

Processen att bilda ett naturreservat av Stortjärnberget inleddes på initiativ av markägaren, som skickade in en intresseanmälan om formellt skydd 2016. En stor del av området är klassat som nyckelbiotop av Skogsstyrelsen. Vid inventering konstaterade även Länsstyrelsen att området hyser höga naturvärden. Arbetet med att skydda området inleddes i februari 2017 efter att Naturvårdsverket tillstyrkt att Länsstyrelsen kunde inleda förhandlingar med markägaren i syfte att bilda naturreservat.

Efter förhandling har staten träffat en överenskommelse med markägaren om intrångsersättning.

Beslutsförslaget har varit ute på remiss till berörda sakägare och myndigheter. Följande remissinstanser har yttrat sig över förslaget:

- Vindelns kommun har inget att erinra mot förslaget.
- Fastighetsägaren önskar att informationsskylten placeras vid reservatsgränsen istället för vid vägen, vilket Länsstyrelsen har gått med på (se kartbilaga till skötselplanen).
- Vindelns naturskyddsförening är mycket positiva till förslaget.

Övriga remissinstanser har avstått från att yttra sig.

Beskrivning av reservatet

Stortjärnberget är ett litet men representativt område med främst brandpräglad barnaturskog, som utgörs av två nyckelbiotoper på varsin sida om en liten våtmark. Intill myren finns det inslag av gransumpskog. Skogen har en tydlig naturskogsstruktur med gott om äldre träd och död ved samt inslag av lövträd.

Länsstyrelsens motivering

Motiv för skyddet är att bevara områdets naturvärden och att motverka exploatering. Områdets värdefulla strukturer har utvecklats genom att naturliga processer fått verka relativt ostört under lång tid. För att områdets naturvärden ska bestå behöver det därför undantas från exploatering som innebär att naturvärdena påtagligt skulle skadas.

Stortjärnberget ligger i ett litet kluster med skyddade områden som i sin tur ligger i en skoglig värdestrakt, vilket gör förutsättningarna för ett funktionellt och långsiktigt bevarande särskilt goda. Tack vare placeringen i en värdestrakt bidrar skyddet även till bättre grön infrastruktur och ökad biologisk mångfald på landskapsnivå.

Skyddet bidrar till att nå det nationella miljö kvalitetsmålet *Levande skogar* genom att ca 10 hektar produktiv skogsmark ges ett långsiktigt skydd. Reservatet bidrar även till att nå miljömålet *Ett rikt växt- och djurliv* genom att förekommande typiska arter ges ett långsiktigt skydd, samt det nationella friluftsmålet *Tillgänglig natur för friluftsliv* genom att naturmiljöernas upplevelsevärden bevaras.

Länsstyrelsens bedömning

Länsstyrelsen bedömer att skogsbruk eller annan exploatering inte går att förena med ett bevarande av områdets höga naturvärden.

Naturreservat är en lämplig skyddsform för områden där det krävs starka restriktioner under lång tid för att värdena ska kunna bevaras och utvecklas. Länsstyrelsen har bedömt att Stortjärnberget därför, i enlighet med miljöbalkens mål om skydd av värdefulla naturmiljöer och bevarande av biologisk mångfald (1 kap. 1 § miljöbalken), bör förklaras som naturreservat enligt 7 kap. 4 § miljöbalken.

Länsstyrelsen bedömer att de positiva effekterna av att bevara området överväger de negativa effekterna som orsakas av inskränkningarna i markanvändning. Vid avvägning enligt 7 kap. 25 § har länsstyrelsen funnit att föreskrifterna inte går längre än vad som krävs för att syftet ska uppnås.

Konsekvensutredning

I enlighet med vad som sägs i 4 och 5 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning, bedömer länsstyrelsen att föreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken innebär så begränsade kostnadsmissiga och andra konsekvenser att det saknas skäl för en konsekvensutredning av regelgivning.

Upplýsningar

Länsstyrelsen vill erinra om att utöver reservatsföreskrifterna gäller även andra lagar, förordningar och föreskrifter för området.

Jakt får bedrivas av jakträttsinnehavare enligt gällande lagstiftning och i enlighet med gällande reservatsföreskrifter.

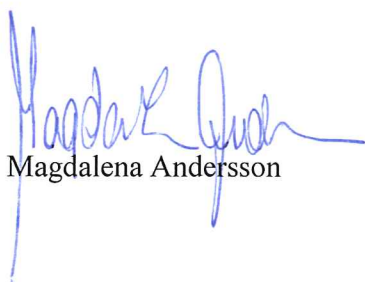
Länsstyrelsen kan med stöd av 7 kap. 7 § miljöbalken medge dispens från meddelade föreskrifter om det finns särskilda skäl.

Enligt 29 kap. 2 och 2a §§ miljöbalken gäller bland annat att brott mot föreskrift som meddelats enligt 7 kap. miljöbalken kan medföra straffansvar. Har någon vidtagit åtgärd i strid med meddelad föreskrift, kan Länsstyrelsen enligt 26 kap. 9 och 14 §§ miljöbalken vid vite förelägga om rättelse.

Enligt skogsvårdslagens 4 § ska lagens bestämmelser eller föreskrifter inte tillämpas i den mån de strider mot föreskrifter som har meddelats med stöd av 7 kap. miljöbalken.

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, Miljödepartementet, se bilaga 3. Den som vill göra anspråk på ersättning eller kräva inlösen av fastighet ska väcka talan hos mark- och miljödomstolen mot staten inom ett år från det att beslutet på vilket anspråket grundas har vunnit laga kraft. I annat fall går rätten till ersättning eller inlösen förlorad.

Beslut har fattats av landshövding Magdalena Andersson med handläggare Anna Hallmén som fördragande.

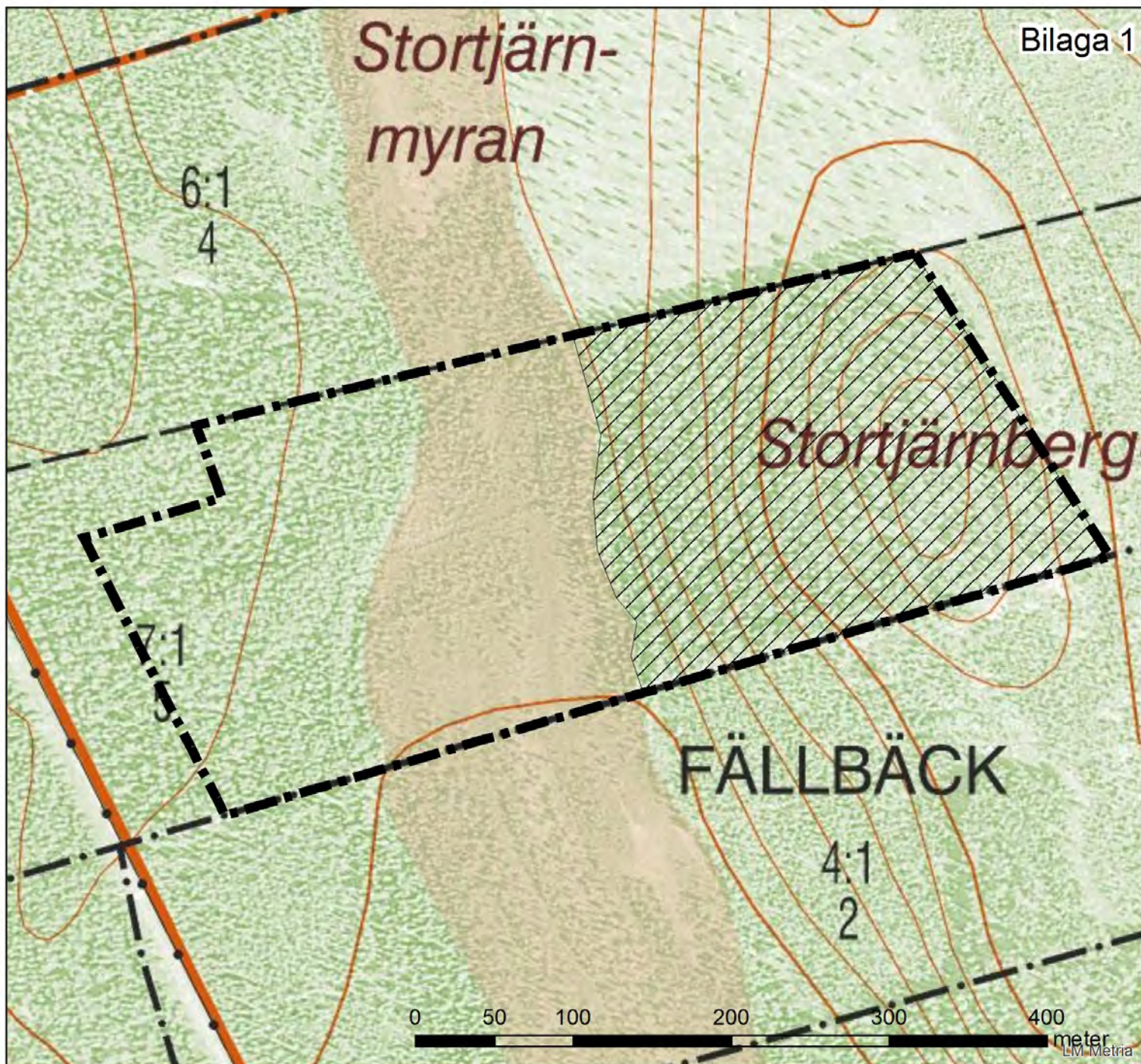
Magdalena Andersson

Anna Hallmén

Bilagor

1. Beslutskarta
2. Skötselplan
3. Hur man överklagar

Naturresevat Stortjärnberget

Vindelns kommun
Västerbottens län
dnr 511-2061-2017

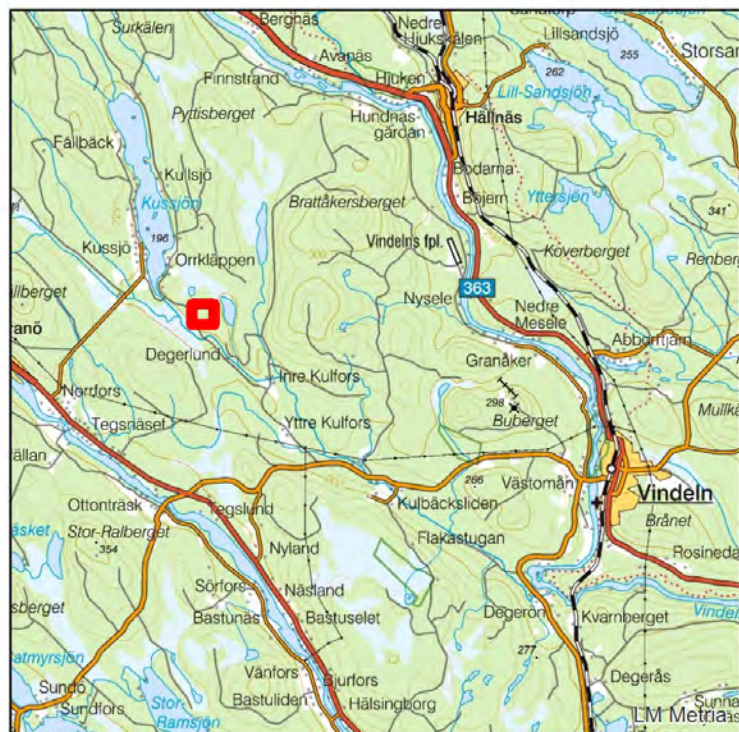
Reservatsgräns

B-föreskriftsområde
enl. 7 kap. 6 § MB
(naturvårdsbränning alt.
brandefterliknande
åtgärder)

Länsstyrelsen
Västerbotten

Länsstyrelsen
Västerbotten

Bilaga 2 till beslut om bildande
av Stortjärnbergets naturreservat
i Vindelns kommun.

Skötselplan

2020-02-28

Diarienummer

511-2061-2017

1(7)

SKÖTSELPLAN FÖR STORTJÄRNBERGETS NATURRESERVAT I VINDELNS KOMMUN

Foto: Anna Hallmén, Länsstyrelsen.

Länsstyrelsen i Västerbottens län
Storgatan 71B
901 86 Umeå

1. Syfte med säkerställande och skötsel

Syftet med naturreservatet är att vårda och bevara områdets värdefulla naturmiljöer i form av brandpräglade barrnaturskogar och gransumpskogar med orörd karaktär. Syftet är också att bevara biologisk mångfald knuten till dessa miljöer. Inom ramen för bevarandet av naturmiljöer ska reservatet även tillgodose behovet av områden för friluftslivet.

Syftet ska främst uppnås dels genom att naturmiljöerna får utvecklas fritt genom intern dynamik. Vid behov kan naturvårdsbränning eller olika brandefterliknande åtgärder, t.ex. katning och ringbarkning, genomföras i den brandpräglade skogen. Åtgärder vidtas för att underlätta för allmänhetens friluftsliv.

2. Prioriterade bevarandevärden

- Brandpräglad barrnaturskog
- Naturskogsartad gransumpskog

3. Beskrivning av naturreservatet

3.1 Administrativa uppgifter

Namn	Stortjärnberget
Dossiénummer	2402374
NVR-id	2047420
Kommun	Vindeln
Län	Västerbotten
Lägesbeskrivning	3 km SO Kussjö
Ekokarta	21J 6f
Mittkoordinat	7133026, 715612 (SWEREF99 TM)
Naturgeografisk region	30a: Norrlands vågiga bergkullterräng med mellanboreala skogsområden
Gräns för reservatet	Se bifogad beslutskarta, bilaga 1
Markägarkategori	Enskild
Fastigheter	Kussjö 7:1
Förvaltare	Länsstyrelsen
Totalareal	13 ha
Landareal	13 ha
Areal produktiv skog	10 ha

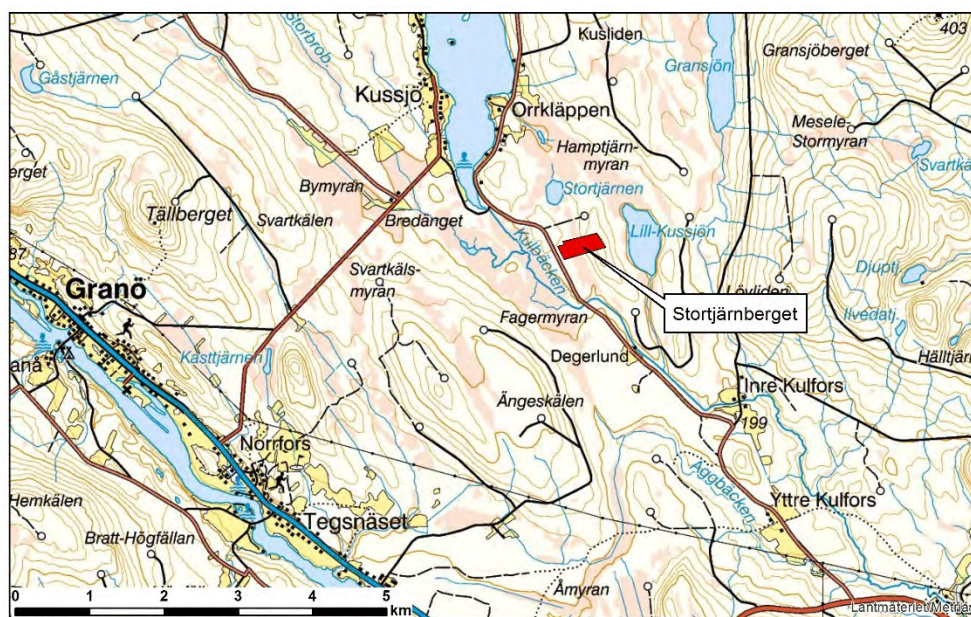
3.2 Naturtypsindelning

Naturtyp enligt NNK ¹	Natura 2000-kod	Areal (ha)
Våtmark, icke-natura	7999	3
Taiga	9010	8
Skogbevuxen myr	91D0	1
Skog, icke-natura	9900	1

¹ Natura-naturtypskartan.

3.3 Beskrivning av reservatet

Området ligger någon kilometer sydost om Kussjön, ca 7 km ostnordost om Granö. Höjden över havet är 210–230 m. Berggrunden består av pegmatit och jordarten utgörs av morän. Objektet utgörs av två nyckelbiotoper som skiljs åt av Stortjärnmyran, som delvis är bevuxen med tallskog. Myren är starkt påverkad av dikning och har ett ganska tätt fältskikt av bland annat dvärgbjörk.

Den östra nyckelbiotopen utgörs av en bitvis brant och blockig östsluttning med talldominerad, brandpräglad barrblandskog. Det finns ett allmänt inslag av äldre vårtbjörkar och senvuxna granar med hänglav, samt enstaka aspar och sälgar. Det finns gott om brandspår i form av både brandstubbar och brandljud i tall och björk. De äldsta tallarna har upp till tre brandljud. Det finns ett allmänt inslag av död ved i form av torrakor och torrträäd, samt enstaka lågor av både tall och gran. Skogen är bitvis tydligt gruppställd och luckig, särskilt i de brantare delarna. Längst upp i sluttningen är jordtäcknet tunt och skogsmarken på gränsen till impediment.

Den västra nyckelbiotopen utgörs också av talldominerad barrblandskog, men med ett betydligt mindre inslag av lövträäd. Det finns ett allmänt inslag av död ved i form av torrträäd och granlågor. Närmast myren övergår

beståndet i senvuxen, hänglavsrik sumpgranskog. Flera rödlistade arter knutna till barnaturskogar har hittats i området, bland annat gammelgransskål (NT), ullticka (NT), tretåig hackspett (NT) och garnlav (NT).

4. Skötselområden för naturvärden med bevarandemål och åtgärder

Reservatet är indelat i 3 skötselområden (bilaga 1) med utgångspunkt från de övergripande naturtyperna i området och den praktiska möjligheten att utföra skötselåtgärder. För skötselområdena redovisas bevarandemål och skötselåtgärder.

Stortjärnberget ligger i en bränningstrakt (Vindeln) med prioritet 3.

För samtliga skötselområden gäller att främmande arter kan tas bort vid behov.

4.1 Skötselområde 1, brandpräglad barrskog (6 ha)

Skötselområdet omfattar den brandpräglade skogen öster om Stortjärnmyren.

Bevarandemål

Området ska bestå av barrskog. Skötselområdet präglas huvudsakligen av naturliga processer såsom brand, trädens åldrande och döende, stormfällningar, insekters och svampars nedbrytning av ved samt nyetablering av träd i skogen. Skogens struktur och sammansättning är påverkad av brand. I perioder efter en brand kan områden vara öppna och luckiga med nya spirande trädgenerationer. Normalt hyser beståndet betydande mängder död ved. I senare stadier kan skogen vara mer sluten. Typiska arter knutna till en brandpräglad skogsmiljö förekommer. Arealen taiga ska inte minska.

Skötselåtgärder

Skötselområdet får naturvårdsbrännas vid behov. Brandrotationen planeras på landskapsnivå utifrån länets strategi för naturvårdsbränning. Exakt avgränsning för eventuella naturvårdsbränningar tas fram i samband med den brandplan som görs inför varje enskild bränning. Vid bränning kan det vara nödvändigt att hugga upp brandgator eller gräva mineraljordssträngar.

Om bränning inte kan utföras av tekniska skäl kan brandefterliknande åtgärder genomföras istället, exempelvis katning av tallar och ringbarkning av granar.

I övrigt lämnas skogen för fri utveckling. Reservatet ligger i utkanten av en bränningstrakt med prio 3 och är därmed relativt lågt prioriterad för bränning och brandefterliknande åtgärder enligt nuvarande strategi.

4.2 Skötselområde 2, barrskog med fri utveckling (3,5 ha)

Skötselområdet omfattar all skog väster om Stortjärnmyran. Skogen utgörs delvis av gransumpskog och delvis av barrskog på frisk mark.

Bevarandemål

Skogen ska fortsätta utgöras av gransumpskog och barrskog på frisk mark. Skötselområdet ska innehålla betydande mängder nyckelelement såsom gamla, döda och döende träd samt vara präglad av naturliga strukturer såsom skiktning, luckighet och åldersspridning. Det ska finnas död ved i olika former och nedbrytningsstadier som utgör gynnsamma miljöer för arter knutna till dessa substrat. Skogen ska huvudsakligen präglas av intern dynamik med naturliga processer såsom trädens åldrande och döende, stormfällningar, översvämning, insekters och svampars nedbrytning av ved samt nyetablering av träd i skogen. Som en del i skogens naturliga utveckling kan dessa processer medföra att området periodvis kan komma att få en förändrad karaktär. Typiska naturskogsarter ska förekomma. Arealen taiga ska inte minska.

Skötselåtgärder

Inga åtgärder.

4.3 Skötselområde 3, våtmark med fri utveckling (3,5 ha)

Skötselområdet består av en del av Stortjärnmyran. Myren är starkt påverkad av dikning och bitvis bevuxen med dvärgbjörk och tall. Den här våtmarken är dock inte prioriterad för restaurering. Myren sträcker sig dessutom över 5 fastigheter utanför reservatet.

Bevarandemål & skötselåtgärder

Skötselområdet ska utvecklas fritt.

5. Mål och åtgärder för friluftslivet

Det går bra att ta sig till reservatet med bil eftersom området ligger nära en skogsbilväg. Sväng av E12:an i Norrfors och sväng höger i vägskälet vid Kussjön. Fortsätt österut, reservatet ligger på vänster sida efter några kilometer.

Mål för friluftslivet

Det övergripande målet för friluftslivet är att reservatet ska vara tillgängligt för naturupplevelser, rekreation och naturstudier utifrån sina befintliga förutsättningar.

Det ska vara möjligt att på olika sätt få information om naturreservatet inför och under besök i området, via både skyltning och via olika tekniska lösningar. Informationen ska underlätta och förhöja upplevelsen av besöket och bidra till att syftet med områdesskyddet uppnås.

Åtgärder för friluftslivet

En informationsskylt, utformad i enlighet med Naturvårdsverkets anvisningar, ska sättas upp och underhållas i anslutning till reservatet. Förslag på lämplig plats för informationsskylt redovisas i bilaga 1. Det ska på skylten finnas en karta över reservatet, en lägesbeskrivning av skyltens plats i förhållande till reservatet samt en kort beskrivning av naturmiljöerna och föreskrifter för allmänheten.

Information om Stortjärnbergets naturreservat på länsstyrelsens webb, via appar och andra tekniska lösningar publiceras utifrån tillgängliga resurser och prioriteringar tillsammans med information om andra naturreservat i länet.

6. Övriga anläggningar

Det finns inga kända anläggningar i reservatet.

7. Nyttjanderätter

Jakt får bedrivas av jakträttsinnehavare enligt gällande lagstiftning och i enlighet med gällande reservatsföreskrifter.

Renskötselrätten i området innehas av Ubmeje tjeälddie (Umbyn).

8. Utmärkning av gränser

Reservatet ska hållas väl utmärkt enligt svensk standard och Naturvårdsverkets anvisningar. Gränserna bör ses över vart 10:e år och målas om vid behov.

9. Sammanställning av skötselåtgärder

Skötselåtgärd	Var	Prioritet¹
Montering av informationsskylt	Se bilaga 1	1
Gränsmarkering	Se bilaga 1	1
Naturvårdsbränning alt. brandeferliknande åtgärder	Skötselomr. 1	3

¹Siffran anger prioriteringsordning om genomförandet av skötselåtgärderna begränsas av tillgängliga resurser, där 1 är högsta prioritet och 3 lägsta.

10. Uppföljning och tillsyn

Tillsynen av området utförs av naturvårdsförvaltaren och ska dokumenteras skriftligt. Tillsynen innefattar, utöver en besiktning av att reservatsföreskrifterna efterlevs, även alla anläggningar, utmärkningar och skyltar inom reservatet. Brister och fel ska dokumenteras och åtgärdas.

Tillsynen och uppföljningen av reservatet kommer tillsammans att utgöra underlag för en eventuell revidering av skötselplanen.

10.1 Uppföljning av skötselåtgärder

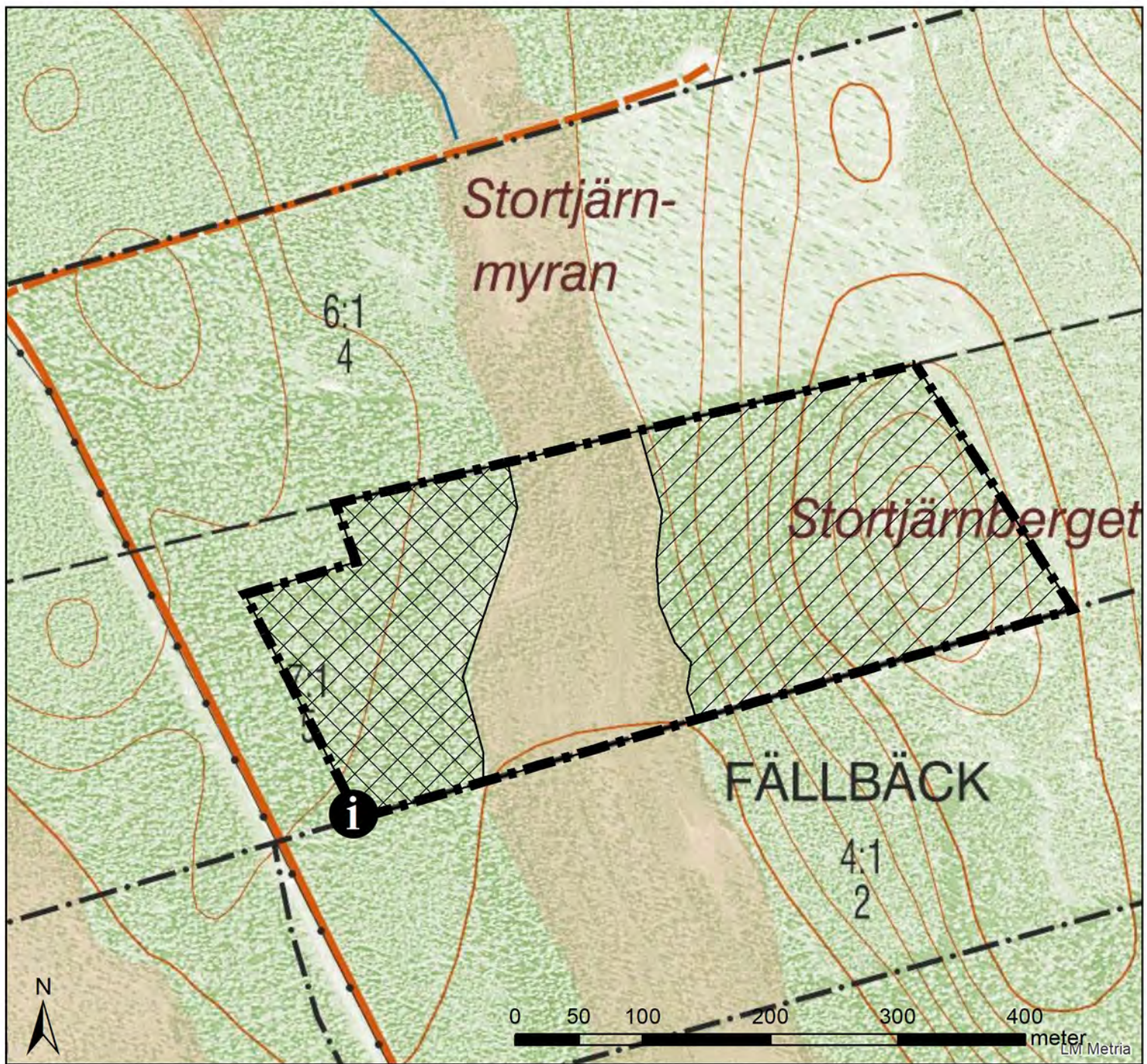
I samband med att man gör skötselåtgärder ska man dokumentera utgångsläget, tidpunkten för åtgärd och hur den utförs, samt för större åtgärder även resultatet.

10.2 Uppföljning av bevarandemål

Områdets bevarandemål ska följas upp enligt fastställda metoder för uppföljning av skyddad natur. Uppföljningen kommer att ske utifrån reservatets skötselområden (bilaga 1) och enligt indelningen i naturtyper för basinventering av skyddad natur.

Bilagor

1. Karta med skötselområden och förslag på infoskyltens läge

Bilaga 1 till Skötselplan för Stortjärnbergets naturreservat i Vindelns kommun, dnr 511-2061-2017.

Skötselområden

- 1. Brandpräglad barrskog
- 2. Barrskog med fri utveckling
- 3. Våtmark med fri utveckling

 Informationsskylt